

Nr 192.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1943 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till landsfiskalerna m. fl.
(3 avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 182 och 183) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1943/44 beräkna till Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar ett förslagsanslag av 5,746,000 kronor, och till Landsfiskalerna m. fl.: Omkostnader ett förslagsanslag av 1,400,000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 298, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 14 maj 1943, föreslagit riksdagen att *dels* medgiva att landsfiskalerna N. A. Eriksson i Malmbergets distrikt och A. Wallin i Kiruna distrikt må, så länge de innehava sina nuvarande tjänster i sagda distrikt, bibehållas vid de förmåner, som hittills utgått till dem från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, *dels* medgiva, att till landsfiskalsaspirant, som antages till extra tjänsteman, må under första tjänsteåret efter antagningen utgå lön efter lönegrad Ex 9 i civila icke-ordinarie reglementet och därefter enligt lönegrad Ex 14, *dels* medgiva, att till landsfiskalselev må efter sex månaders fullgjord provtjänstgöring under den fortsatta provtjänstgöringen utgå arvode med fem kronor om dagen eller, där eleven under provtjänstgöringen kan bo i hemmet, med två kronor 50 öre om dagen, *dels* medgiva, att till landsfiskalsaspirant må, intill dess aspiranten antages som extra tjänsteman, utgå arvode med fem kronor om dagen, *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må utfärda de bestämmelser, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av de förslag, som härmed framlagts, *dels* godkänna av departementschefen förordad personalförteckning och avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44, *dels* ock å driftbudgeten under femte huvudtiteln för budgetåret 1943/44 under rubriken Landsfiskalerna m. fl. såsom förslagsanslag anvisa till Avlöningar 6,080,000 kronor och till Omkostnader 1,500,000 kronor.

Ifrågasatt ändring av landsfiskalsorganisationen inom Fässbergs landsfiskalsdistrikt. Genom kungörelsen den 28 juni 1941, nr 628, angående rikets indelning i landsfiskalsdistrikt förordnade Kungl. Maj:t, att Fässbergs landsfiskalsdistrikt skulle omfatta Kållereds socken samt staden Mölndal, varjämte anmärktes, att Kungl. Maj:t framdeles ville besluta om utbrytande av staden

Mölnadal till eget landsfiskalsdistrikt samt om överflyttning av Kållereds socken till Askims distrikt. Stadsfiskalstjänsten i Mölnadal skulle tillsvidare bibehållas. Den 28 juni 1941 förordnade Kungl. Maj:t *dels* att landsfiskalstjänsten i Fässbergs distrikt skulle hänföras till lönegrad A 23 enligt civila avlöningsreglementet *dels ock* att i distriktet skulle vara anställda tre skrivbiträden i lönegrad Eo 2. — På given anledning och efter framställning av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län tillsattes landsfiskalstjänsten i Fässbergs distrikt allenast genom förordnande tillsvidare.

Sedan stadsfullmäktige i Mölnadal i skrivelse den 27 januari 1942, varöver länsstyrelsen och landsfogden i Göteborgs och Bohus län avgivit yttranden, hemställt om vissa förändringar i den nuvarande ordningen, har inom socialdepartementet utarbetats en *promemoria* med förslag i ämnet. I departementspromemorian har föreslagits, att distriktet, som borde benämnas Mölnalds distrikt och omfatta Mölnalds stad och Kållereds socken, skulle anställas två landsfiskaler, av vilka den ene skulle vara allmän åklagare och polischef och den andre utmätningsman. Stadsfiskalstjänsten i Mölnadal skulle samtidigt indragas. För åklagaren-polischefen föreslås en placering i lönegrad A 23 av civila avlöningsreglementet och för utmätningsmannen en placering i lönegrad A 22. Med hänsyn till de obestriddliga fördelar för staden, som skulle följa av den föreslagna organisationens genomförande samt den besparing, staden skulle göra i och med stadsfiskalstjänstens indragande, förutsattes vidare, att staden bidroge till kostnaderna för åklagaren-polischefens avlöande. Ersättningsskyldigheten föreslås till $\frac{5}{12}$ av det belopp, som av statsmedel kommer att utgå till polischefen-åklagarens avlöande ävensom i vikariatsersättning och därå utgående tilläggsförmåner åt vikarie, som förordnas under åklagaren-polischefens tjänstledighet och semester. Denna ersättning bör i riksstaten redovisas såsom särskilda uppbördsmedel under femte huvudtitelns anslag till Landsfiskalerna m. fl.: Avlöningar. Vidare föreslås, att staden skall tillhandahålla erforderliga kontorslokaler åt de båda inom distriktet anställda landsfiskalerna och deras biträden samt bestrida kostnaderna för lokalernas uppvärmning, städning och belysning ävensom tillhandahålla erforderliga möbler och annan rumsinredning.

Organisationen föreslås skola genomföras den 1 juli 1943, dock att med tillsättandet av landsfiskalstjänsten i lönegrad A 23 skall anstå till den tidpunkt under budgetåret 1947/48, då nuvarande stadsfiskalen V. Dahlbrand avgår med pension eller den tidigare tidpunkt, då han till äventyrs må lämna sin tjänst. Intill sagda tidpunkt bibehålles stadsfiskalstjänsten i Mölnadal, men Dahlbrand eller för honom tjänstgörande vikarie förordnas att, så länge stadsfiskalstjänsten bibehålles, tillika vara allmän åklagare och polischef inom hela distriktet. De ekonomiska förpliktelser, som skulle åligga Mölnalds stad, skulle inträda först i samband med organisationens genomförande i dess helhet.

Till förslaget, som godkänts av *stadsfullmäktige i Mölnadal* och tillstyrkts av *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län*, har *departementschefen* anslutit sig.

Landsfiskalernas lönegradsplacering i vissa fall. Med anledning av vidtagna förändringar av Tidaholms och Glanshammars landsfiskalsdistrikt föreslår Kungl. Maj:t, att landsfiskalstjänsten i det förra distriktet uppflyttas från A 22 till A 23 samt att den senare landsfiskalstjänsten nedflyttas från A 23 till A 22. Då sistnämnda tjänst icke är vakant, skulle den nuvarande tjänsten i A 23 överföras å övergångsstat och en tjänst i A 22 upptagas i personalförteckningen för landsfiskalerna, vilken sistnämnda befattning dock icke skulle få tillsättas förrän den på övergångsstat uppförde landsfiskalen i Glanshammars distrikt avgått från sin tjänst.

Fråga om vissa ersättningar till nuvarande innehavarna av landsfiskalstjänsterna i Kiruna och Malmbergets distrikt. *Länsstyrelsen i Norrbottens län* har i skrivelse den 23 maj 1942, varöver statskontoret avgivit utlåtande, till behandling upptagit frågan om rätten för de nuvarande innehavarna av landsfiskalstjänsterna i Kiruna och Malmbergets distrikt att jämväl framdeles behålla sina ersättningar och förmåner från Loussavaara—Kiirunavaara aktiebolag, nämligen beträffande landsfiskalen i Kiruna distrikt, A. Wallin, fri bostad, värderad till 2,160 kronor för år, kontant ersättning 5,000 kronor årligen ävensom viss pensionsrätt, och beträffande landsfiskalen i Malmbergets distrikt, N. A. Eriksson, fri bostad, värderad till 1,000 kronor för år.

Departementschefen har i frågan anfört följande.

Sedan de av Loussavaara-Kiirunavaara aktiebolag bekostade extra landsfiskalstjänsterna i Kiruna och Malmberget omändrats till statliga befattningar, lär det icke kunna komma i fråga, att framtida tjänstinnehavare skola äga rätt att utöver lönen från staten uppbära några löneförmåner från bolaget. Frågan, huruvida bolaget framgent överhuvud taget skall äga skyldighet att bidra till ifrågavarande tjänsters avlönande, torde icke nu kunna avgöras utan synes böra prövas i ett vidare sammanhang, då spörsmålet om bolagets skyldighet att svara för kostnaderna för polisväsendet vid de lappländska malmfälten blir aktuellt. Så blir fallet under år 1957, då tiden för arrendeavtalen utlöper. Billighetsskäl synas emellertid tala för att låta de nuvarande tjänsteinnehavarna tills vidare bibehålla ifrågavarande extra förmåner, nämligen Eriksson fri bostad samt Wallin fri bostad och det kontanta årliga lönetillskottet. Jag vill beträffande Wallin särskilt framhålla, att han vid sitt tillträde av landsfiskalstjänsten i Kiruna distrikt tillförsäkrats ifrågavarande förmåner och redan tidigare åtnjutit pensionsrätt hos bolaget. Wallin torde vid uppnådd pensionsålder icke innehava stadgat antal tjänsteår för åtnjutande av full pension. Vid bedömandet av Wallins rätt till pension från statsverket, kommer därför frågan om hans pensionsrätt hos bolaget att bli av betydelse. Emellertid torde Wallin och Eriksson icke äga rätt att efter den nya landsfiskalsorganisationens genomförande bibehålla ifrågavarande extra förmåner utan särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t och riksdagen, varför frågan härom bör underställas riksdagen.

Vikarier å landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst. Beträffande vissa brister i den nuvarande organisationen anföres i en inom socialdepartementet upprättad *promemoria* följande.

Vid den nya landsfiskalsorganisationens genomförande den 1 oktober 1941 fanns ett antal färdigutbildade aspiranter, vilka icke vunno befordran som

landsfiskalsassistenter. Dessa aspiranter hade vunnit sin utbildning enligt de före den 1 oktober 1941 gällande reglerna men voro på grund av utfärdade övergångsbestämmelser fortfarande behöriga att söka och erhålla landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst, dock med den inskränkningen, att vissa av dem skulle underkasta sig ytterligare teoretisk polisutbildning. Följdriktigheten hade fordrat, att dessa aspiranter antagits som extra tjänstemän i lönegrad Ex 4. Då bestämmelserna härom i kungörelsen om antagande av aspiranter å landsfiskalstjänst m. m. ännu icke trätt i kraft, har följden blivit, att dessa aspiranter för sin försörjning måst söka anställning antingen som kanslibiträden i lönegrad A 7 eller skrivbiträden i lönegrad Eo 5 resp. Eo 2. Denna anordning har medfört stora olägenheter. En sträng åtskillnad har nämligen icke kunnat upprätthållas mellan aspiranterna å ena sidan och skrivbiträdena å den andra. De kanslibiträden och skrivbiträden, som ägt landsfiskalskompetens, ha nämligen måst anlitas som vikarier å landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst. Då ersättare för dessa vikarier saknats, ha många landsfiskaler under långa tider fått avvara all biträdes-hjälp. I andra fall har, då landsfiskalsassistent vikarierat å högre tjänst eller åtnjutit semester, ersättare för denne icke kunnat förordnas, varför assistent-tjänsten under långa tider stått obesatt. På några håll har svårighet att er-hålla vikarie medfört, att landsfiskalerna icke fått uttaga sin semester helt, och på andra håll, att assistenterna icke erhållit någon eller endast obetydlig semester. Under år 1942 har bristen på vikarier varit särskilt kännbar bero-ende på de långvariga vakanserna på åtskilliga landsfiskalstjänster och på militärinkallelser. Många befattningshavare hade vidare tjänstledighet för genomgående av förkortade polischefskurser och andra på grund av förord-nanden som hemortsförsvarsassistenter. Till belysande av de svårigheter, som uppstått, anföres, att sammanlagt 25 biträden på grund av vikariat å högre tjänst antingen icke alls eller endast kort tid uppehållit sina egentliga be-fattningar. — Ehuru en av de främsta orsakerna till svårigheten att tillgodose vikariebehovet är att söka i den anförda omständigheten, att ett stort antal färdigutbildade landsfiskalsaspiranter placerats som skrivbiträden, föreligger otvivelaktigt en stor brist på lämpliga vikarier överhuvud taget.

Till avhjälpan av de påtalade bristerna föreslås i huvudsak följande.

Av landets 160 landsfiskalsdistrikt med assistent antagas 101 vara själv-försörjande i fråga om semestervikarie. Detta innebär, att distriktets tre be-fattningshavare, nämligen landsfiskalen, assistenten och skrivbiträdet, uttaga semester efter varandra, utan att annan förändring i personalbeståndet äger rum, än att assistenten under landsfiskalens semester förordnas att jämte egen tjänst uppehålla landsfiskalstjänsten. För de återstående 59 distrikten skulle däremot särskild vikarie erfordras. Under förutsättning att semestrarna för landsfiskalerna fördelas på en tidrymd av fem till sex månader i södra och mellersta Sverige samt fyra till fem månader i de nordligaste länen be-räknas det för dessa vikariat erforderliga antalet befattningshavare till 59, av vilka 6 föreslås till ambulerande landsfiskalsassistenter och 53 skulle ut-göra färdigutbildade, obefordrade aspiranter i extra tjänstemans ställning. Rekryteringen föreslås anpassad efter det sålunda konstaterade personal-behovet. I promemorian föreslås de utexaminerade aspiranterna placerade i lönegrad Ex 6 med rätt till uppflyttning i Ex 9 efter ett års tjänstgöring och till Ex 13 efter ytterligare två år. Det framlagda förslaget beräknas komma

att genomföras i sin helhet först vid årsskiftet 1946—1947. Vissa föreslagna övergångsbestämmelser avse att garantera, att aspiranternas skiljande från skrivbitrådesorganisationen icke för den enskilde befattningshavaren medför någon försämring i löne- eller pensionshänseende. Vidare föreslås vissa provisoriska åtgärder i form av tillfällig dispens från vissa kompetenskrav. Därjämte förutsättes tillfälligt behov av extra skrivhjälp kunna fyllas medelst anlåtande av landsfiskalsaspiranter och elever.

Vad rör kostnaderna, beräknas anställandet av sex landsfiskalsassistenter utan fast stationeringsort, inklusive rörligt tillägg men kristillägg oberäknat, draga en kostnad av 32,000 kronor. För avlöning till 53 extra tjänstemän i lönegrad Ex 4 skulle enligt samma grunder erfordras 129,200 kronor. Placeras de extra tjänstemännen i stället i lönegraderna Ex 6, Ex 9 och Ex 13 skulle för samma ändamål erfordras 172,200 kronor. Uppflyttningen i högre lönegrad skulle således medföra en kostnadsökning av 43,000 kronor. Då antalet extra tjänstemän kommer att förete ständiga växlingar samt tjänstgöringen kommer att fullgöras å skilda dyrorter, förutskickas det, att beräkningarna icke kunna vara exakta.

Över promemorian hava *yttranden* avgivits av justitiekanslern, statskontoret, allmänna lönenämnden, nämnden för antagande av aspiranter å landsfiskalstjänst (antagningsnämnden), länsstyrelserna i samtliga län efter hörande av vederbörande landsfogdar, föreningen Sveriges landsfiskaler jämte ett flertal av dess länsavdelningar ävensom föreningen Sveriges landsfiskalsassistenter.

Beträffande innehållet i dessa yttranden får utskottet hänvisa till propositionen (sid. 21—28).

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Med hänsyn till de rådande svårigheterna att anskaffa vikarier å landsfiskals- och landsfiskalsassistenttjänst anser jag, att åtgärder nu måste vidtagas för att söka avhjälpa de föreliggande bristerna inom organisationen. Jag anser det icke nödvändigt att därvid avvakta den fortsatta utredningen rörande en rationalisering av arbetet å landsfiskalskontoren, då resultatet av denna utredning icke kan väntas inverka på behovet av landsfiskalsassistenter. Emot det framlagda förslaget till vikariefrågans ordnande torde några vägande invändningar icke kunna göras, varför detsamma i allt väsentligt torde bör godtagas. Huvudtanken i förslaget, att en principiell åtskillnad bör göras mellan skrivbitrådesorganisationen å ena sidan och aspiranter och elever å andra sidan, finner jag således riktig. De färdigutbildade aspiranterna böra alltså lämna bitrådesorganisationen och antagas till extra tjänstemän. De icke färdigutbildade aspiranterna ävensom landsfiskalseleverna böra icke i fortsättningen stadigvarande innehava eller utöva bitrådestjänst. Ehuru vissa invändningar kunna göras mot tanken att låta vissa distrikt vara självförsörjande, anser jag dock, att praktiska skäl nödvändiggöra ett godtagande av denna anordning. Likaså finner jag, att det erforderliga antalet vikarier i huvudsak bör erhållas genom den föreslagna regleringen av aspirantantagningen. Jag tillstyrker även förslaget om inrättande av sex ambulera assistenttjänster. Framhållas bör, att förslagets detaljer rörande antalet vikarier i varje län, semestertidens fördelning, självförsörjande och icke självförsörjande distrikt m. m. icke få anses innefatta en planlägg-

ning, varifrån avvikelser ej skulle få ske. Sagda detaljer få betraktas endast som ett led i metoden att beräkna antalet erforderliga vikarier, varför länsstyrelserna böra äga fria händer att inom ramen av den föreslagna organisationen ordna vikarie- och semesterfrågorna på lämpligaste sätt. Hinder bör icke heller möta att som vikarie å landsfiskalsassistenttjänst undantagsvis förordna lämplig och dugande person, som icke vunnit behörighet till sådan tjänst.

Vissa länsstyrelser hava gjort anspråk på att respektive län skulle tilldelas större antal vikarier än som i promemorian föreslagits. Då antalet till extra tjänstemän antagna aspiranter kommer att förrete stora växlingar och ibland betydligt överstiga det föreslagna medeltalet, kan icke heller antalet extra tjänstemän inom varje län hållas konstant. Ibland kommer tillgången på utexaminerade aspiranter att vara mycket god för att under andra tider ställa sig knappare. Det bör framhållas, att det vid tillfälligt behov av vikarie inom ett län bör finnas möjlighet att under annan tid än semestrarna erhålla vikarie från annat län. Särskilt de norrländska län, som erhålla ambulerande assistenter, torde hava möjlighet att under vinterhalvåret avstå vikarie till annat län. För att i någon mån tillgodose kravet på ett ökat antal vikarier torde medeltalet böra höjas till 54.

Den tidrymd, varunder landsfiskalerna skulle äga möjlighet att uttaga semester, finner jag vara väl avvägd. Genom att godtaga förslaget om självförsörjande distrikt kunna även landsfiskalsassistenterna i större utsträckning än eljest komma i åtnjutande av sommarsemester. Anordningen öppnar även möjlighet att låta assistent i icke självförsörjande distrikt emellanåt erhålla semester under sommaren. I sådant fall kan assistenten i ett självförsörjande distrikt vikariera för assistenten i ett icke självförsörjande distrikt. Under detta vikariat förordnas icke ersättare å vikariens tjänst men väl, när denne under annan tid av året erhåller sin semester, då tillgången på vikarier är bättre.

De erinringar, som framförts emot promemorians förslag rörande löneförmånerna för de till extra tjänstemän antagna aspiranterna, finner jag övertygande. Ur rekryteringssynpunkt torde det vara nödvändigt att giva aspiranterna en sådan löneställning, att organisationens funktionsduglighet ej äventyras. Då det föreliggande förslaget förutsätter förändringar av organisationen, som avsevärt försämra aspiranternas befodringsutsikter, samt den tidigare beslutade löneställningen med hänsyn härtill får anses uppenbart otillräcklig, anser jag, att det beslutade s. k. lönestoppet icke bör lägga hinder i vägen för en jämkning av ifrågavarande befattningshavares löneförmåner. Jag ansluter mig därför till den lösning, som förordats av allmänna lönenämnden, enligt vilken de färdigutbildade aspiranterna skola antagas till extra tjänstemän i lönegrad Ex 9 för att efter ett år kunna uppflyttas i lönegrad Ex 14. Vid förordnande att uppehålla landsfiskaltjänst torde befattningshavarna i likhet med landsfiskalsassistenterna böra komma i åtnjutande av vikariatsersättning. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att inom ramen för avlöningsreglementets bestämmelser besluta, i vad mån tjänstgöringstraktamente skall utgå till befattningshavarna. Den förbättrade löneställningen bör komma även de redan å landsfiskalsbanan befintliga aspiranterna till godo. Erforderliga övergångsbestämmelser för organisationens genomförande torde få meddelas av Kungl. Maj:t.

Jag ansluter mig även till förslaget, att landsfiskalselever och icke färdigutbildade aspiranter tillfälligtvis må tagas i anspråk för att täcka behovet av tillfällig skrivhjälp, förutsatt, att det icke verkar menligt på elevens eller aspirantens utbildning. Till frågan om vilka förmåner, som vid vikariat å

biträdestjänst böra tillkomma landsfiskalselev eller icke färdigutbildad aspirant, återkommer jag i samband med behandlingen av frågan om dessa aspiranternas och elevens ekonomiska förmåner under utbildningstiden.

Avlöningsförmåner åt aspiranter och elever. I en inom socialdepartementet upprättad promemoria angående anordnandet av den juridiska delen av distriktsåklagarens teoretiska utbildning m. m. har föreslagits, att landsfiskalsaspiranterna skola erhålla arvode med 150 kronor i månaden. Kostnaden härför vid fullt utbyggd organisation har beräknats till 102,000 kronor för år.

Över promemorian ha, i vad den rör aspiranternas avlöningsförmåner, yttranden avgivits av justitiekanslern, statskontoret, riksräkenskapsverket och kanslern för rikets universitet.

I de yttranden, som avgivits över departementspromemorian med förslag till vikariefrågans ordnande ha justitiekanslern, antagningsnämnden, länsstyrelserna i Stockholms, Göteborgs och Bohus, Värmlands och Västernorrlands län, landsfogdarna i Örebro och Västernorrlands län samt föreningen Sveriges landsfiskaler framhållit, att starka skäl talade för, att även landsfiskalseleverna bereddessa vissa ekonomiska förmåner under elevtiden.

I en särskild inom socialdepartementet upprättad *promemoria* har därefter bland annat behandlats frågan om ekonomiskt bistånd till vissa äldre landsfiskalselever och elever, som ha försörjningsplikt. I promemorian föreslås, att till elev, som har försörjningsplikt, skall utgå ett månatligt arvode av 150 kronor, därest eleven börjat å landsfiskalsbanan före den 1 oktober 1941, samt att till annan elev skall utgå ett månatligt arvode av 100 kronor, därest eleven börjat å banan före den 1 juli 1938. Kostnaderna härför ha beräknats till 18,100 kronor.

Över sistnämnda promemoria ha *yttranden* avgivits av statskontoret, allmänna lönenämnden och antagningsnämnden.

Departementschefen har för egen del anfört följande.

Ehuru jag icke är beredd att taga ställning till frågan om det slutliga utformandet av landsfiskalsaspiranternas teoretiska fackutbildning — vid den fortsatta utredningen hava nämligen uppkommit vissa ytterligare spörsmål, som tarva ett förnyat överbägende — anser jag, att frågan om landsfiskalsaspiranternas ekonomiska förmåner nu bör finna sin lösning. Ur rekryteringssynpunkt torde det nämligen få anses nödvändigt, att snarast lämna de å banan nu tjänstgörande aspiranterna och eleverna slutgiltigt besked om de förmåner, de hava att påräkna under den fortsatta utbildningen. Det må framhållas, att antagningen av landsfiskalselever till landsfiskalsaspiranter i icke ringa utsträckning kommer att ske redan under nästkommande budgetår, då vissa av dem även skola fullgöra praktisk polistjänstgöring. Det nu föreliggande spörsmålet inskränker sig icke till en fråga, huruvida aspiranterna under den teoretiska fackutbildningen böra åtnjuta arvode eller om stipendier böra beredas mindre bemedlade aspiranter. Enligt mitt förmenande måste under någon del av den $4\frac{1}{2}$ — för vissa personer $5\frac{1}{2}$ — år långa utbildningstiden viss ersättning alltid beredas elev eller aspirant. I annat fall kan befaras, att den för landsfiskalernas utbildning valda, särskilda ordningen icke kan tjäna sitt syfte.

Vid överbägande av det föreliggande spörsmålet synes mig den lämpligaste lösningen vara att tillerkänna landsfiskalsaspiranten under tiden fram till antagningen som extra tjänsteman arvode, vilket lämpligen bör bestämmas till fem kronor om dagen. Jag anser det emellertid ur rekryteringssynpunkt ofrånkomligt att bereda även landsfiskalseleverna viss ersättning under utbildningstiden. Det torde nämligen icke vara möjligt att erhålla dugande aspiranter å banan, med mindre ersättning även beredes eleverna under viss tid av provtjänstgöringen. Vidare må framhållas, att möjlighet måste finnas att fördela eleverna i lämplig proportion på de olika länen. En sådan fördelning torde vara omöjlig att genomföra, därest ej eleven erhåller viss ersättning. I anslutning till allmänna lönenämndens förslag vill jag alltså förorda, att landsfiskalselev efter sex månaders fullgjord provtjänstgöring tillräknes ett arvode om fem kronor om dagen, dock att elev, som under provtjänstgöring kan bo i hemmet, skall erhålla ett arvode av 2 kronor 50 öre om dagen. Förordnas elev eller aspirant att uppehålla biträdestjänst å landsfiskalskontor, bör rätten till arvode bortfalla och vederbörande åtnjuta ersättning enligt vanliga regler. Beträffande de elever, som innehava ordinarie eller extra ordinarie biträdesanställning, torde Kungl. Maj:t i samband med att eleverna åläggas att frånträda utövandet av sagda befattningar, kunna efter prövning i varje särskilt fall medgiva, att elev må erhålla förlängd tjänstledighet med åtnjutande av lön med B-avdrag. Genom att även elev i viss utsträckning erhåller arvode, ökas kostnaderna härför med i runt tal till 36,000 kronor. Det må framhållas, att i departementspromemorian hänsyn uppenbarligen icke tagits till att vissa elever få vänta ett år för att vinna inträde å distriktsåklagarkursen. Vartannat budgetår måste arvodesposten därför ökas med likaledes 36,000 kronor.

Beredande av särskilda avlöningsförmåner åt vissa landsfiskalsbiträden.

I anledning av framställning från antagningsnämnden har i en inom socialdepartementet upprättad *promemoria* verkställt utredning rörande frågan om beredande av en bättre löneställning för vissa förutvarande aspiranter å landsfiskalstjänst, vilka numera innehava biträdesbefattning å landsfiskalskontor. I promemorian föreslås att de 10 av utredningen omfattade personerna, vilka under 9¹/₂—21 år varit verksamma på landsfiskalsbanan utan att ha antagits till landsfiskalsaspiranter ehuru de vunnit behörighet till landsfiskalstjänst, beredas anställning inom någon annan förvaltningsgren samt att de under övergångstiden placeras i den för landsfiskalsaspiranter föreslagna högsta lönegraden, Ex 13, vilket skulle låta sig göra genom att tillfälligt dispensera dem från kravet att vara antagna som landsfiskalsaspiranter. Över promemorian ha *yttranden* avgivits av statskontoret, allmänna lönenämnden och antagningsnämnden. I annat sammanhang ha rörande detta förslag yttrande jämväl avgivits av länsstyrelserna i Malmöhus, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Västmanlands och Norrbottens län, landsfogdarna i Malmöhus och Norrbottens län, t. f. landsfogden i Västmanlands län samt länsavdelningen inom Malmöhus län av föreningen Sveriges landsfiskaler.

Departementschefen har icke funnit skäl att för tillgodoseende av detta ändamål begära särskilda anslagsmedel. På Kungl. Maj:t förutsättes få ankomma att i förekommande undantagsfall bevilja den i promemorian föreslagna dispensen.

Kostnadsberäkningar. *Avlöningsanslaget*, vilket för innevarande budgetår har upptagits med 5,746,000 kronor, föreslås för nästa budgetår höjt med 334,000 kronor till 6,080,000. Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän föreslås uppförd med summan av de i staten för löpande budgetår upptagna posterna avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat å 3,200,000 kronor och avlöning till en tjänsteman å övergångsstat å 4,800 kronor, sedan dock förstnämnda post med hänsyn till belastningen nedsatts med 120,000 kronor. Posten beräknas sålunda till $(3,200,000 - 120,000 + 4,800 =) 3,084,800$ kronor.

Anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal, vilken för löpande budgetår upptagits med 1,800,000 kronor, föreslås för nästa budgetår upptagen med 2,113,000 kronor. Av kostnadsökningen, 313,000 kronor, avser sammanlagt 203,000 kronor merkostnader, som uppkommit under innevarande budgetår och beräknas komma att utgå även under nästa budgetår. Av beloppet 203,000 kronor hänför sig 80,000 kronor till löneklassuppflyttningar, 43,000 kronor till kostnaderna för viss personalförstärkning i några landsfiskalsdistrikt, 30,000 kronor till vikarier för extra ordinarie skrivbiträden samt 50,000 kronor till vikarier för landsfiskalsassistenterna under tjänstledighet för genomgående av förkortad polischefskurs. Härutöver tillkomma för nästa budgetår 27,800 kronor för anställande av sex ambulera landsfiskalsassistenter samt 82,200 kronor för avlöning åt landsfiskalsaspiranter, som antagits till extra tjänstemän i lönegrad Ex 9.

Vidare föreslås, att i avlöningsstaten upptages en ny post arvoden till landsfiskalselever och landsfiskalsaspiranter å 128,000 kronor, varjämte till rörligt tillägg beräknas 765,000 kronor.

Efter avdrag av uppbördsmedel å tillhoppa 10,800 kronor beräknas sålunda anslagsbehovet till $(3,084,800 + 2,113,000 + 128,000 + 765,000 - 10,800 =) 6,080,000$ kronor.

Omkostnadsanslaget föreslås höjt med 100,000 kronor och i riksstaten för nästa budgetår upptaget med 1,500,000 kronor.

Utskottet.

Vid sin granskning av förevarande proposition har utskottet funnit sig böra lämna utan erinran vad departementschefen i olika sammanhang anført och föreslagit. Därvid har utskottet uppmärksammat, att de extra förmåner, som landsfiskalerna Eriksson och Wallin i Malmbergets respektive Kiruna distrikt föreslås skola fortsättningsvis få uppbära av Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag, äro av personlig natur och icke avses skola komma i fråga för framtida tjänstinnehavare.

Utskottet hemställer alltså,
att riksdagen må

- a) medgiva att landsfiskalerna N. A. Eriksson i Malmbergets distrikt och A. Wallin i Kiruna distrikt må, så länge de innehava sina nuvarande tjänster i sagda distrikt, bibehållas

vid de förmåner, som hittills utgått till dem från Luossavaara-Kiirunavaara aktiebolag,

b) medgiva, att till landsfiskalsaspirant, som antages till extra tjänsteman, må under första tjänsteåret efter antagningen utgå lön efter lönegrad Ex 9 i civila icke-ordinarie reglementet och därefter enligt lönegrad Ex 14,

c) medgiva, att till landsfiskalselev må efter sex månaders fullgjord provtjänstgöring under den fortsatta provtjänstgöringen utgå arvode med fem kronor om dagen eller, där eleven under provtjänstgöringen kan bo i hemmet, med två kronor 50 öre om dagen,

d) medgiva, att till landsfiskalsaspirant må intill dess aspiranten antages som extra tjänsteman, utgå arvode med fem kronor om dagen,

e) medgiva, att Kungl. Maj:t må utfärda de bestämmelser, som i övrigt bliva erforderliga för genomförandet av de förslag, som härmed framlagts,

f) godkänna följande personalförteckning för landsfiskalerna m. fl. att gälla tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
4 landsfiskaler	A 24
43 »	A 23
363 »	A 22
18 kanslibiträden	A 7

Tjänstemän å övergångsstat.

1 landsfiskal	A 23
1 landsfiskal å oreglerad avlöningsstat;	

Anm. En tjänst å ordinarie stat i lönegrad A 23 skall hållas obesatt, intill dess stadsfiskalstjänsten i Mölndal indrages, och en tjänst å ordinarie stat i lönegrad A 22 likaledes hållas obesatt, så länge den å övergångsstat i lönegrad A 23 uppförde landsfiskalen kvarstår i tjänst.

g) godkänna följande avlöningsstat för landsfiskalerna m. fl. att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor 3,084,800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	» 2,113,000
3. Arvoden till landsfiskalselever m. fl. . .	» 128,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 765,000
	<hr/>
	Summa kronor 6,090,800

Särskilda uppbördsmedel.

Ersättning från Karlskoga och Askersunds städer	kronor 10,800
	<hr/>
	Summa förslagsanslag kronor 6,080,000,

h) å driftbudgeten under femte huvudtiteln för budget-
året 1943/44 anvisa

1. till *Landsfiskalerna m. fl.*: *Avlöningar* ett förslagsanslag
av 6,080,000 kronor,
2. till *Landsfiskalerna m. fl.*: *Omkostnader* ett förslagsanslag
av 1,500,000 kronor.

Stockholm den 11 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit
från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli,
Lindström, Heiding, Bäcklund, Carlström, Gustaf Iwar Anderson, Åqvist, Sundberg* och
Persson i Skabersjö; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Eriksson* i Stockholm, *Ward,
Hansson* i Rubbestad, *Holmdahl, Bergström, Nilsson* i Steneberg, *Wallentheim, Lindholm,*
*fru Alvé*n, herrar *Eriksson* i Frägsta och *Olsson* i Kullenbergstorp.